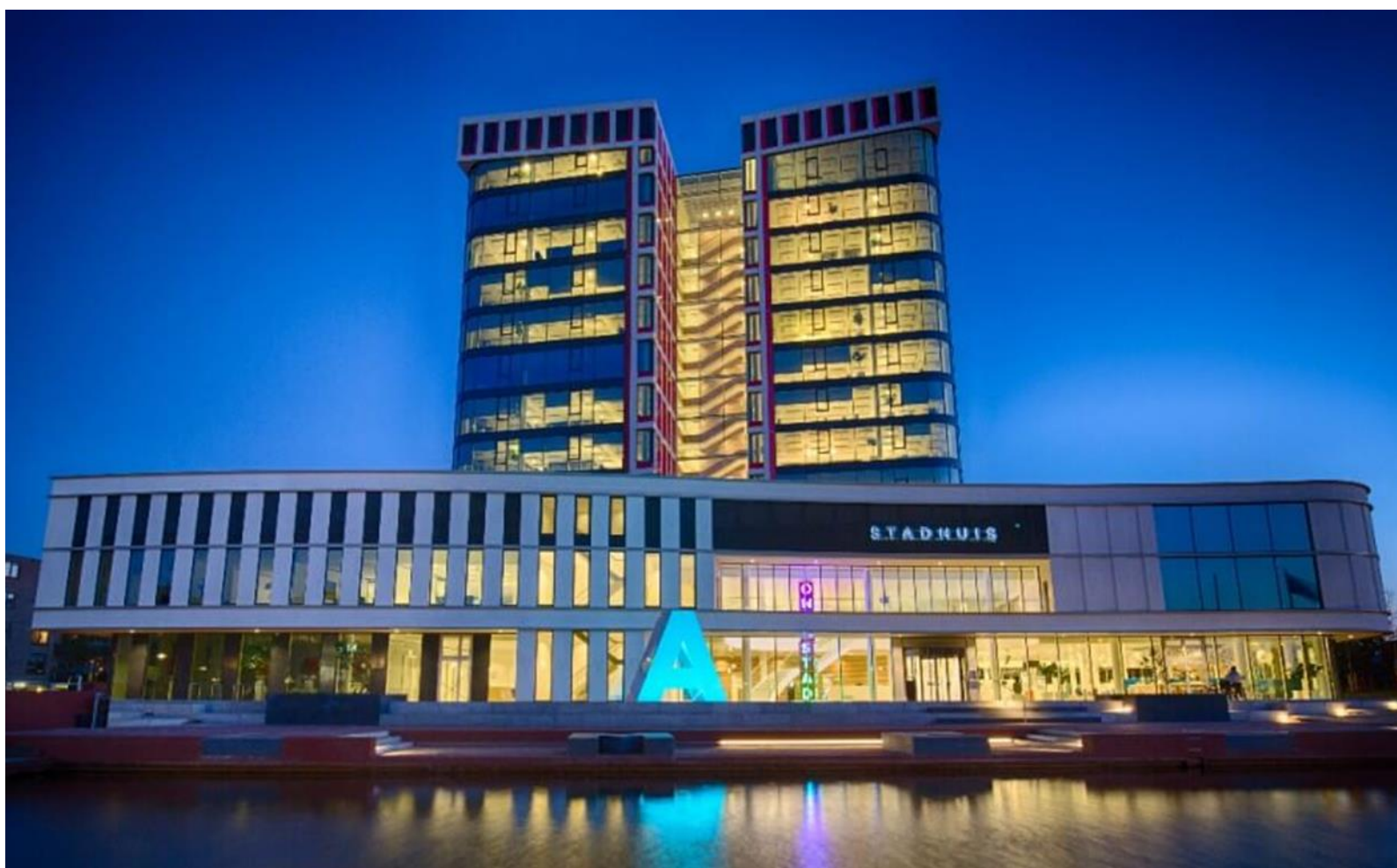

**VISIE
GEMEENTELIJKE WIJKACCOMMODATIES
ALMELO**

Inhoud

1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding – waarom een visie?	2
1.2 Achtergrond en uitgangspunten – waar staan we nu?	2
2. visie	3
2.1 Kernwaarden	3
2.1.1 Kernwaarde 1: Inwoners centraal	3
2.1.2 Kernwaarde 2: Ondersteuning, preventie en informatie	3
2.2 Het fundament	4
2.2.1 Organisatie	4
2.2.2 Huisvesting	5
2.2.3 Vastgoed	6
2.2.4 Financiën	7

1. Inleiding

1.1 Aanleiding – waarom een visie?

Wijkaccommodaties in Almelo zijn bedoeld om bij te dragen aan de verbetering van de samenlevingsopbouw, als bijdrage vanuit de overheid aan de sociale leefomgeving en als middel om de doelstellingen in het sociaal domein te realiseren. Een wijkaccommodatie is een plek waar inwoners van de wijk (en gemeente) zich thuis voelen en kunnen deelnemen aan activiteiten vooral gericht op ontmoeten, ontspannen en ontwikkelen, passend binnen de gestelde maatschappelijke thema's en de wijkgerichte opgaven. Daarnaast is het een plek waar instellingen en organisaties uit het maatschappelijk middenveld zijn gehuisvest, die een actieve rol spelen en actieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid, het onderwijs, zelfredzaamheid van inwoners, zorg en/of ondersteuning in de wijk. Verschillende maatschappelijke en wijkgerichte initiatieven vinden momenteel plaats in de Almelo'se wijkaccommodaties. Deze organisaties of verenigingen kunnen naast een plek in de wijkaccommodaties vaak ook aanspraak maken op gemeentelijke subsidiëring.

In 2022 is een onderzoek uitgevoerd naar de effectieve en efficiënte inzet van de wijk-accommodaties. Uit dit onderzoek is gebleken dat er verschillen zijn tussen de wijkaccommodaties op het gebied van huisvesting, vastgoed, financiën en aansturing. Dit is onder andere terug te zien in het eigendom en beheer van het vastgoed, subsidiëring, het gebruik en de gebruiksmogelijkheden, de achterliggende organisatie.

Om de toekomstbestendigheid van de wijkaccommodaties in Almelo te waarborgen is besloten een visie op te stellen, waarin op hoofdlijnen wordt geschetst hoe gemeente Almelo kijkt naar wijkaccommodaties. Binnen de kaders van de visie dient het wijkaccommodatiebeleid vervolgens verder te worden uitgewerkt in (uitvoerings-)kaders.

Inwoners van gemeente Almelo zullen geen onderscheid zien tussen een wijkgebouw dat (wijk-gerelateerde) activiteiten organiseert of een wijkaccommodatie die door de gemeente als wijkaccommodatie wordt bestempeld. Vanuit de gemeente is er wel een verschil tussen een wijk-accommodatie en de overige gebouwen waar wijk-gerelateerde activiteiten plaatsvinden. Om dit onderscheid te duiden, benoemen we de locaties die vallen onder de visie voor de wijk-accommodaties vanuit de gemeente hierna als *gemeentelijke wijkaccommodaties*. Deze locaties zijn bij naam genoemd in 'Bouwen aan kansen voor iedereen'. Waar in deze visie wordt gesproken over wijkaccommodaties, worden deze tien gemeentelijke wijkaccommodaties bedoeld. Voor de locaties die niet als gemeentelijke wijkaccommodaties worden bestempeld, geldt deze opgestelde visie niet.

1.2 Achtergrond en uitgangspunten – waar staan we nu?

Gemeente Almelo stelt dat een plek van ontmoeting belangrijk is voor de leefbaarheid van een wijk en ziet wijkaccommodaties als een dergelijke plek. Het thema Wijkaccommodaties heeft een plek gekregen in 'Bouwen aan kansen voor iedereen'. Hiernaast zijn de volgende uitgangspunten van toepassing:

- De gemeentelijke wijkaccommodaties zijn: De Schelf, MFA Eninver, De Driehoek, Goossenmaat, Mölln'wiek, De Schöppe, De Trefhoek, 't Brookshoes en 't Aahoes;
- De status wijkaccommodatie is niet gebonden aan specifieke gebouwen;
- Het streven is een evenwichtige en evenredige financiering voor de wijkaccommodaties;
- Waar noodzakelijk wordt maatwerk toegepast.

Naast deze uitgangspunten is in de visie ook rekening gehouden met de maatschappelijke opgaven die wijkaccommodaties raken en geformuleerd zijn door de gemeentelijke Eenheden, programmaplannen en plan Leefbare wijken en dorpen.

2. visie

2.1 Kernwaarden

De manier waarop gemeente Almelo haar wijkaccommodaties ziet, worden benoemd in twee kernwaarden te weten kernwaarde 1 'inwoners centraal' en kernwaarde 2 'ondersteuning, preventie en informatie'. Daarnaast is er een fundamentele basis, waarin de randvoorwaarden en het uitvoeringskader om de kernwaarden te kunnen faciliteren worden geschetst.

2.1.1 Kernwaarde 1: Inwoners centraal

Een wijkaccommodatie is een plek waar inwoners centraal staan, zich thuis voelen en elkaar ontmoeten

Kernwaarde 1 van de visie is gericht op het centraal zetten van inwoners. Belangrijke speerpunten zijn 'thuis laten voelen' én 'ontmoeten'. Hiermee dragen wijkaccommodaties bij aan, participatie van inwoners aan de samenleving, de sociale cohesie in de wijk en daarmee aan de leefbaarheid in wijken.

Een wijkaccommodatie kan inwoners motiveren om talenten te ontwikkelen en activiteiten te organiseren. Hier vindt actief de vorming plaats van inwonersnetwerken en initiatieven om de sociale cohesie in de Almelose wijken te behouden en te versterken. Om dit te bewerkstelligen staan wijkaccommodaties enerzijds open voor het faciliteren van spontane ontmoetingen tussen wijkinwoners, anderzijds biedt een wijkaccommodatie ruimte voor het faciliteren van gerichte ontmoetingen in de vorm van geplande inwonersinitiatieven en activiteiten die toegankelijk zijn voor alle groepen bewoners in de wijk. De tien gemeentelijke wijkaccommodaties zijn zo verspreid over de stad dat iedere inwoner toegang heeft tot een wijkaccommodatie en zich welkom en vertrouwd voelt.

2.1.2 Kernwaarde 2: Ondersteuning, preventie en informatie

Een wijkaccommodatie is een plek waar ondersteuning, preventie en informatie te vinden is.

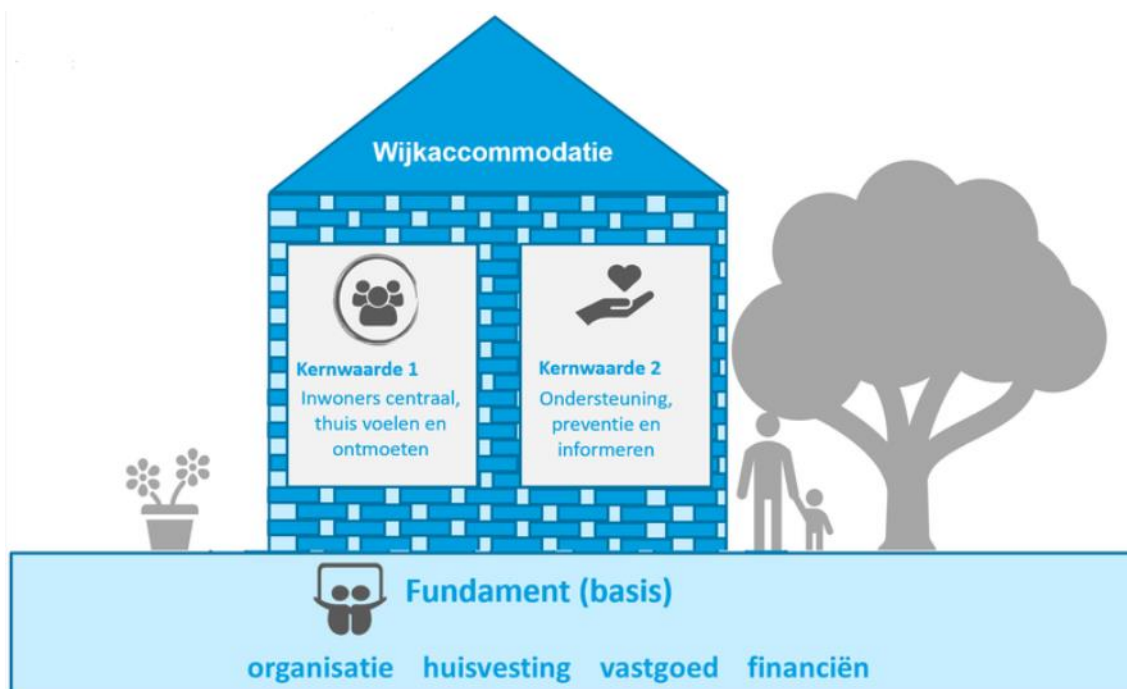
Om de leefbaarheid in Almelose wijken verder te vergroten worden wijkaccommodaties ingezet als middel om ondersteuning, preventie en informatie te bieden aan wijkinwoners. Wijkaccommodaties zijn een plek waar maatschappelijke dienstverlening plaatsvindt (onder andere door stichtingen, organisaties, instellingen en bedrijven met maatschappelijke doeleinden), waar gevarieerde activiteiten worden ingezet om wijkinwoners te ondersteunen in onder andere woon-, welzijns- en zorgbehoeften. Denk hierbij aan activiteiten van gemeentelijke ambtenaren als de wijkteams en wijkregisseurs, maar ook welzijnsorganisaties, mantelzorgers, (geestelijke) gezondheidszorg, jeugdzorg, activiteiten ter voorkoming van criminaliteit en het bevorderen van veiligheid.

Het aanbieden van activiteiten in wijkaccommodaties heeft voordelen voor zowel de wijkinwoners als de maatschappelijke dienstverleners. Voor wijkinwoners vergroot dit de leefbaarheid en zelfredzaamheid van de wijk, doordat onder andere zorg, het delen van informatie dichtbij, zichtbaar en laagdrempelig wordt aangeboden. Inwoners weten waar ze met vragen en ideeën terecht kunnen.

Het belang van preventie en ondersteuning wordt in 'Bouwen aan kansen voor iedereen' weergegeven. Ook diverse onderzoeken tonen de werking van preventieve maatregelen aan. Door verschillende maatschappelijke instanties en hun werkzaamheden ruimte te bieden in wijkaccommodaties wordt laagdrempelige zorg- en welzijn aangeboden ter ondersteuning van wijkinwoners. De beschikbare ruimte in de wijkaccommodaties is in eerste instantie bedoeld voor activiteiten die voor en door inwoners worden georganiseerd, maar de beschikbare ruimte kan ook worden gebruikt als tijdelijke werkplek voor de professionals die activiteiten organiseren in de wijkaccommodaties of die bereikbaar willen zijn voor de bewoners.

2.2 Het fundament

Om kernwaarde 1 en 2 expliciet en werkbaar te maken is er op verschillende vlakken een basis nodig, een fundament. Dit fundament bevat de uitgangspunten op het gebied van organisatie, huisvesting, vastgoed en financiën.

Wijkaccommodaties zijn voor en door bewoners, maar ook voor de gemeente en maatschappelijke organisaties is een rol weggelegd. In lijn met 'Bouwen aan kansen voor iedereen' staan bij de uitvoering van deze taken *transparantie* en *evenredigheid* centraal. Om te beschrijven hoe de gemeente op een transparante en evenredige manier invulling wil geven aan de visie op wijkaccommodaties, staan in deze paragraaf de uitgangspunten voor een uniforme organisatie beschreven die samen het fundament onder de wijkaccommodaties zijn.

Deze uitgangspunten moeten (deels) uitgewerkt worden in concrete (uitvoerings-) kaders.

2.2.1 Organisatie

Gezien de brede opgave en doelen van de wijkaccommodaties, zijn verschillende gemeentelijke teams betrokken bij de 'organisatie' rondom wijkaccommodaties. Een deel is bezig met de maatschappelijke opgave, een deel met de financiering van deze opgave en een deel met de praktisch organisatorische kant van wijkaccommodaties; de aansturing van bijvoorbeeld het beheer en de faciliteiten. De hoeveelheid betrokken partijen maakt de aansturing complex. Bovendien ligt het gevaar op de loer van onduidelijkheid, dubbel werk en gebrek aan integrale sturing. Om te voorkomen dat dit gebeurt, formuleren we de volgende uitgangspunten.

Uitgangspunt: Centrale aansturing en één gemeentelijk aanspreekpunt.

- Binnen de gemeente is er één functionaris verantwoordelijk voor de *organisatorische sturing* op de gemeentelijke acties. Deze persoon is ook verantwoordelijk voor het opzetten van de langetermijnvisie voor wijkaccommodaties.
- Er is één duidelijk aanspreekpunt voor de *uitvoeringsorganisaties* in het maatschappelijk veld, de eigenaren en beheerder van de wijkaccommodaties en alle andere actoren die rondom wijkaccommodaties iets af te stemmen hebben met de gemeente. Dit aanspreekpunt geeft ook de randvoorwaarden mee aan bijvoorbeeld de beheerder van de wijkaccommodaties.
- De hierboven omschreven functies kunnen door eenzelfde persoon worden uitgevoerd. Echter gezien de verschillende rollen en functie eisen, lijkt het aannemelijker dit door twee verschillende personen uit te laten voeren.

Uitgangspunt: Beheer wordt uitgevoerd door de gemeente of ondergebracht bij een beheerende partij in opdracht van de gemeente.

- De belangrijkste taak van de beheerder komt te liggen op het sociaal-maatschappelijke aspect, namelijk het mogelijk maken van de wijkaccommodatie als faciliteit waar de laagdrempelige ontmoeting plaats kan vinden.
- De beheerende partij is verantwoordelijk voor het beheer van de wijkaccommodaties in eigendom van de gemeente. Deze partij zorgt voor het dagelijks beheer, regelt de ruimtehuur en past de uitvoeringskaders huisvesting en financiën toe.
- De beheerende partij kan verantwoordelijk worden gesteld voor het beheer van de niet in eigendom zijnde wijkaccommodaties, onder voorwaarden waar zowel de gemeente als de betreffende stichtingen baat bij hebben.

Uitgangspunt: Activiteiten moeten voldoen aan maatschappelijke voorwaarden om in de wijkaccommodatie te kunnen plaatsvinden.

- Alle activiteiten die door/voor haar bewoners worden georganiseerd, zowel door bewoners als dienstverlenende partijen moeten kunnen worden gerelateerd aan *minimaal één* van de maatschappelijke thema's die vanuit de gemeente centraal staan:
 1. Sociale contacten en vrije tijd;
 2. Fysieke gezondheid;
 3. Mentale gezondheid/weerbaarheid;
 4. Inkomen en werk;
 5. Leefbaarheid en veiligheid.

Uitgangspunt: Activiteiten die in de wijkaccommodaties worden georganiseerd, moeten openbaar toegankelijk zijn.

- De activiteiten of evenementen die plaatsvinden in de wijkaccommodaties, mogen geen personen uitsluiten. Alle groepen burgers hebben toegang tot de activiteiten. Besloten feesten zoals verjaardagen of bruiloften zijn niet toegestaan in de wijkaccommodaties.
- Activiteiten zijn in eerste instantie wijkgebonden en eventueel wijkoverschrijdend, maar in elk geval bedoeld voor de inwoners van de gemeente Almelo. Van uitsluiting op basis van woonwijk is geen sprake. Activiteiten mogen zich echter wel richten specifiek op de eigen wijk.

2.2.2 Huisvesting

Het is van belang dat de juiste activiteiten kunnen plaats vinden in de wijkaccommodaties. Om die reden moeten de wijkaccommodaties aan bepaalde minimale huisvestingseisen voldoen. Zo moet een wijkaccommodatie ruimte bieden aan georganiseerde initiatieven voor bewoners én door bewoners ('de inwoner centraal'), die in de basis dienen aan het opbouwen en ondersteunen van het sociale netwerk (thuis voelen en ontmoeten). In de basis zijn deze activiteiten wijk-gerelateerde activiteiten, maar kunnen ook wijk-overschrijdende activiteiten zijn. Als de focus maar op de inwoners van gemeente Almelo ligt.

Omdat de ene wijk de andere niet is, wordt maatwerk toegepast in het aanbod van deze activiteiten. De problematiek en vraag is dynamisch daardoor kan het aanbod in de loop der tijd wijzigen. Kortom, wijkaccommodaties hoeven niet allemaal hetzelfde te (kunnen) bieden en het aanbod kan in de tijd variëren.

Het toelaten van maatschappelijke dienstverlenende partijen tot wijkaccommodaties maakt dat professionals hun werk op een zichtbare en laagdrempelige manier kunnen uitvoeren. Wijkbewoners kunnen deze maatschappelijke dienstverleners op een toegankelijke manier benaderen met vragen en meningen. Om dit goed aan te bieden hebben maatschappelijke dienstverleners, naast ruimte voor de activiteiten, ook ruimte nodig voor ondersteunende werkplekken.

Uitgangspunt: Wijkaccommodaties zijn beschikbaar voor maatschappelijke activiteiten, zowel voor en door bewoners georganiseerd alsmede georganiseerd door professionele dienstverlenende partijen.

- Wijkaccommodaties zijn beschikbaar voor professionele organisaties die dienend zijn aan de inwoners van de wijk.
- Wijkaccommodaties zijn beschikbaar voor bewonersinitiatieven mits deze kunnen worden gerelateerd aan de maatschappelijke thema's en openbaar toegankelijk zijn.
- Alle georganiseerde activiteiten hebben een tijdelijke functie, waardoor de wijkaccommodatie dynamisch en flexibel blijft aan de behoefte/initiatieven van de inwoners van de wijk.
- Wijkaccommodaties kunnen vaste diensten bieden waaronder zorgverlening, kinderopvang, et cetera. Deze vaste dienstverlening draagt bij aan de ontmoetfunctie van de wijkaccommodatie en de behoeften van de inwoners van de wijk en is in elk geval te relateren aan minimaal één van de maatschappelijke voorwaarden.
- Een wijkaccommodatie heeft flexibele "werkplekken" waar verschillende professionals van de maatschappelijke uitvoeringsorganisaties/partijen activiteiten kunnen faciliteren naar de behoefte van de inwoners of kunnen zorgen voor een goede samenwerking ter ondersteuning van de bewoners.

Uitgangspunt: Wijkaccommodaties hanteren een prioritering van activiteiten in de programmering.

- Activiteiten en initiatieven voor en door bewoners krijgen voorrang op de programmering. Daarna volgen activiteiten die bijdragen aan de geformuleerde gemeentelijke maatschappelijke opgaven. Als er dan nog ruimte beschikbaar is kan deze worden gebruikt voor tijdelijke werkplekken van de professionals die actief zijn binnen de betreffende wijkaccommodatie.
- Mocht er vervolgens nog ruimte beschikbaar zijn, dan is er ruimte voor overige (commerciële) activiteiten (kinderopvang, huisarts, fysiotherapie et cetera).

2.2.3 Vastgoed

Voor het organiseren van de wijkactiviteiten is vastgoed nodig. Op dit moment heeft de gemeente zeven wijkaccommodaties in eigendom en zijn er drie niet in eigendom van de gemeente. De locaties huisvesten zowel bewonersinitiatieven, als activiteiten georganiseerd door maatschappelijke dienstverleners. Dit stelt diverse eisen aan het vastgoed.

Naast de eisen voor het uitvoeren van de maatschappelijke opgave in wijkaccommodaties is het vastgoed zelf ook belangrijk. Het vastgoed moet voldoen aan wet- en regelgeving en moet worden beheerd en onderhouden.

Uitgangspunt: De gemeente biedt 10 wijkaccommodaties die vrij toegankelijk en laagdrempelig zijn. Het vastgoed moet dynamisch en flexibel zijn om in te kunnen spelen op de veranderende vraag en behoefte in tijd.

- In Almelo zijn 10 panden beschikbaar die (in ieder geval deels) zijn aangewezen als wijkaccommodatie.
- Het vastgoed dat dient als wijkaccommodatie moet multifunctioneel inzetbaar zijn. Verschillende activiteiten binnen alle maatschappelijke thema's moeten kunnen plaatsvinden in de wijkaccommodatie.
- Het vastgoed moet flexibel en adaptief zijn. Daarmee is het vastgoed toekomstbestendig en ook inzetbaar voor een eventueel veranderende maatschappelijke opgave.
- Alle wijkaccommodaties faciliteren het thuis voelen en ontmoeten. Dit verlangt van het vastgoed dat het goed vindbaar is, centraal gelegen in de wijk in de nabijheid van overige voorzieningen, makkelijk te betreden is en vervolgens uitnodigend is ingericht.
- Verdere eisen aan het vastgoed moet verder worden uitgewerkt in een specifiek kader. Denk hierbij aan specifieke functionaliteiten waarover het vastgoed moet beschikken, maar ook het minimaal aantal vierkante meters, beschikbare toiletten, koffiepunten, et cetera.
- Een wijkaccommodatie is een gebouw waar verschillende soorten activiteiten te huisvesten en faciliteren zijn naar de behoefte van de inwoners waarbij het gebouw/het vastgoed ondersteunend en niet leidend is.

2.2.4 Financiën

De financiering van de wijkaccommodaties kan worden opgesplitst in twee onderdelen. Dit is enerzijds de financiering van het vastgoed en de kosten voor het beheer en anderzijds de financiering van de (maatschappelijke) activiteiten die in de wijkaccommodaties plaatsvinden. Voor het financieren van de accommodaties en de activiteiten zijn simpliciteit en transparantie het uitgangspunt. Het moet duidelijk zijn wanneer en waarom subsidiëring voor bepaalde activiteiten wel wordt gegeven en ook wanneer niet. Een eerste stap hierin is het aantal verschillende financieringsstromen te beperken. De tweede stap is de overblijvende financieringsstromen te versimpelen. De financieringsstromen waarmee de in de huidige situatie te maken heeft zijn onder andere:

- Huurkosten;
- Huursubsidiëring;
- Activiteitsubsidiëring;
- Accommodatiesubsidiëring.

Uitgangspunt: De gemeente vraagt geen huur aan de beheerder.

- De beheerder ontvangt een beheervergoeding voor het uitvoeren van de werkzaamheden;
- De beheerder regelt nog steeds de huurovereenkomsten met de huurders in de wijkaccommodaties, maar de huurinkomsten gaan rechtstreeks naar de gemeente, de beheerder is geen onderhuurder meer, maar alleen nog beheerder, de beheerder stelt namens de gemeente de huurovereenkomsten/gebruiksovereenkomsten op.

Uitgangspunt: De gemeente vraagt aan organisatoren van maatschappelijke activiteiten die voldoen aan bepaalde voorwaarden en gemeentelijke diensten die direct werken aan de maatschappelijke opgave geen huurkosten.

- Maatschappelijke activiteiten die voldoen aan bepaalde voorwaarden (te bepalen door middel van het uitvoeringskader huisvesting) kunnen kosteloos ruimten in de wijkaccommodaties huren/gebruiken. Voor activiteiten die niet aan deze status voldoen wordt wel huur in rekening gebracht.
- Gemeentelijke diensten (voorbeeld: wijkteams) die werken aan de maatschappelijke opgave hoeven geen huur te betalen voor een (werk)ruimte in een wijkaccommodatie. Dit scheelt in de administratie, maar kan ook een vrijbrief zijn voor het claimen van ruimten in elke locatie. Hier moet de beheerder streng op toezien.

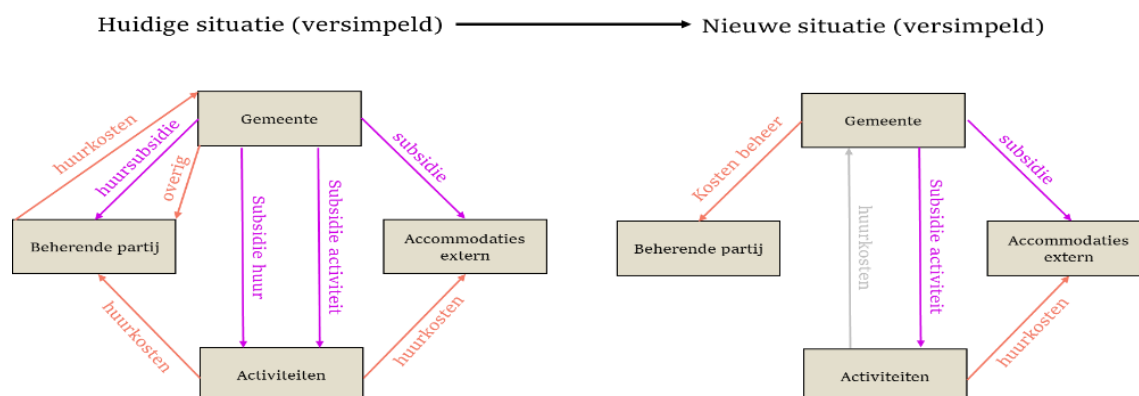
Uitgangspunt: De gemeente subsidieert (in principe) geen huurkosten.

- Indien een activiteit die is vrijgesteld van huurkosten kan plaatsvinden in een wijkaccommodatie, kan de organisator van de activiteit geen aanspraak maken op gemeentelijke huursubsidie. Alleen wanneer de organisatie niet kan plaatsvinden in een wijkaccommodatie, kan er reden zijn subsidie te verstrekken voor de huisvesting. Dit wordt afgewogen volgens een nader op te stellen uitvoeringskader financiering.

Uitgangspunt: De gemeente subsidieert stichtingen van wijkaccommodaties niet in eigendom van de gemeente naar gelang zij aan de maatschappelijke vraag voldoen.

- De gemeente vindt uniformiteit en evenredigheid belangrijk. Om deze reden subsidieert zij in bepaalde mate wijkaccommodaties die niet in haar eigendom zijn. De besturen van deze wijkaccommodaties ontvangen een aan hen gerichte maatschappelijke vraag die de hoogte van de subsidie bepaalt. Het opstellen van deze maatschappelijke vraag biedt de mogelijkheid tot maatwerk. De te verstrekken subsidies voor exploitatie en beheer aan de wijkaccommodaties (zowel in eigendom als niet eigendom) mag niet meer zijn dan het huidige beschikbare budget.

Met de voorgestelde uitgangspunten rondom financiën, wordt een aantal financieringsstromen geschrapt en versimpeld. Onderstaande afbeelding 1 geeft versimpeld de veranderingen weer voor de wijkaccommodaties.

Afbeelding 1: financieringsstromen in de huidige en nieuwe situatie